

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการวิจัยรูปแบบการจัดการ
และกระบวนการคุณภาพในการพัฒนา
รายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทย

The Management Model and Quality Process
of MOOC Course Development
of University Network in Thailand

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 โครงการ Thai MOOC ได้ดำเนินการพัฒนาแพลตฟอร์มและผลิตสื่อเนื้อหาวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ผ่านสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายจำนวน 7 เครือข่าย ระบบ Thai MOOC ที่ได้พัฒนาขึ้นมีเป้าหมายเพื่อรองรับผู้เรียนจำนวนมากในการสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล พิกัด เจ็บป่วย ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระบบการศึกษาของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในขณะที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลเป็นเรื่องจำเป็นในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ Thai MOOC จึงเป็นเครื่องมือในการส่งต่อความรู้ไปยังผู้เรียนเหล่านั้น ในขณะที่กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ มาแล้วก็จำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเช่นกัน Thai MOOC ก็จะเป็นเพื่อนร่วมทางที่จะส่งต่อความรู้ที่ทันสมัยจากนักวิชาการ นักอาชีพผู้รู้ในเนื้อหาสาระความรู้ต่าง ๆ ให้การดำรงชีวิตและการทำงานของกลุ่มประชาชนเหล่านั้นได้นำไปปรับใช้ให้ชีวิตและการทำงานมีคุณภาพที่ดีขึ้น พร้อมทั้งจะแข่งขันในสังคมในระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศต่อไป

ความสำคัญของ Thai MOOC ในการเป็นระบบบริหารจัดการเรียนรู้และการให้ความรู้ด้วยสื่อออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนที่เปิดบริการให้ผู้เรียนอย่างกว้างขวางดังกล่าว ต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันที่มีองค์ความรู้ทั้งทางด้านวิชาการ ความรู้จากการปฏิบัติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอื่น ๆ จากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการผลิตสื่อบทเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนนี้เป็นเป็นภารกิจที่ต้องใช้กระบวนการคุณภาพในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดความรู้ ความเข้าใจ อีกทั้งนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ก็จะทำให้เกิดความคุ้มค่าในงบประมาณที่ดำเนินการผลิตและความคุ้มค่าแก่ผู้เรียนในการใช้เวลาและความตั้งใจในการเรียนรู้ โดยการดำเนินการที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2559 ที่มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันกับสถาบันอุดมศึกษาผ่านสถาบันแม่ข่ายอุดมศึกษา จำนวน 7 เครือข่าย และแต่ละเครือข่ายอุดมศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนารายวิชา MOOC ที่แตกต่างกัน และมีความสำเร็จในการดำเนินการที่แตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบในการบริหารจัดการและกระบวนการคุณภาพของแต่ละเครือข่ายอุดมศึกษาที่นำมาดำเนินการ จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาถึงกระบวนการคุณภาพที่เครือข่ายอุดมศึกษาแต่ละแห่งนำมาดำเนินการดังกล่าวเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการที่ดี

ในด้านสื่อบทเรียนรายวิชานั้นได้พัฒนาโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยได้มีการศึกษามาตรฐานในการเรียนการสอน มาตราฐานสื่อการเรียนรู้และกระบวนการประกันคุณภาพที่ดีและนำมาใช้กำกับในขั้นตอนการผลิตสื่อบทเรียนรายวิชาดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ปัจจุบันโครงการ Thai MOOC ยังมีความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐต่าง ๆ เพื่อลดการใช้งบประมาณในด้านการพัฒนาระบบ และส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพอีกทั้งความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เช่นประเทศเกาหลีใต้ในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลาย ที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้โดยมีค่าใช้จ่ายที่ลดลง และคณาจารย์ผู้ผลิตรายวิชาในสถาบันการศึกษายังได้แลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญซึ่งกันและกันอีกด้วย อย่างไรก็ตามในการการบริหารจัดการรายวิชาซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันกับเครือข่ายอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เป็นการทำงานเชิงนโยบาย ที่สำคัญในเชิงการกระจายอำนาจและสร้างความเข้มแข็ง ทางวิชาการแก่สถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2561 มหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับการเปิดสอนรายวิชาออนไลน์แบบเปิดสู่มวลชนมากขึ้น มีสถาบันที่ให้บริการการเรียนรู้แบบ MOOC ผ่านระบบการเรียนรู้ของตนเองอีกด้วย และมีการนำไปใช้ในลักษณะของการเรียนการสอนแบบผสมผสานกับนิสิตและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และสำหรับประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษารูปแบบการจัดการและกระบวนการคุณภาพที่ใช้ในเครือข่ายอุดมศึกษาเพื่อพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชน (MOOC) บนระบบ Thai MOOC ของเครือข่ายอุดมศึกษาเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการและกระบวนการคุณภาพที่ดีสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเชิงนโยบายในการจัดการและกำกับคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชน (MOOC) ต่อไป ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การผลิตสื่อบทเรียนออนไลน์แบบเปิดมหาชนมีความน่าสนใจให้ผู้เรียนเข้าเรียนรู้จนเกิดสัมฤทธิ์ผลและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ตามที่คาดหวังและมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทำให้เกิดเป็นสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมไทยได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการและกระบวนการคุณภาพของการพัฒนารายวิชาแบบเปิดเพื่อมวลชน (MOOC) ระดับประเทศที่คัดสรร
- 2) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์นโยบายและกลยุทธ์การจัดการผลิตรายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนของเครือข่ายอุดมศึกษาจำนวน 4 เครือข่าย
- 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการและกระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชน (MOOC) ของเครือข่ายอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการโดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การศึกษากระบวนการคุณภาพที่ดีจากต่างประเทศ ศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์และวิธีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหารแม่ข่ายอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้บริหารโครงการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชน ผู้พัฒนารายวิชา และผู้ประสานงานโครงการ แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อสร้างรูปแบบเบื้องต้น นำขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบ สุดท้ายยืนยันรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้บริหาร เครือข่ายหรือตัวแทน ผู้ผลิตรายวิชาและผู้ประสานงานโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัย ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การจัดการ และการบริหารโครงการ

ตอนที่ 2 การดำเนินการโครงการเรียนออนไลน์

ตอนที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารายวิชา MOOC

ตอนที่ 4 การดำเนินการจัดการศึกษาออนไลน์ของต่างประเทศ

ตอนที่ 5 บริบทการบริหารเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

2. ศึกษากระบวนการคุณภาพที่ดีจากต่างประเทศ ได้ทำการศึกษา กระบวนการคุณภาพจากประเทศต่างๆ ดังนี้

ทำการศึกษากระบวนการคุณภาพที่ดีจากต่างประเทศ ประกอบด้วย การศึกษาจาก 4 ประเทศ คือ 1. ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน 2. ประเทศสหราชอาณาจักร 3. ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย 4. ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

3. ศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์และวิธีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

การศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์และวิธีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ประกอบด้วย การศึกษาจาก 5 สถาบันคือ 1. มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 4. มหาวิทยาลัยนเรศวร 5. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. นัดหมายและออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ได้ดำเนินการนัดหมายในขั้นตอน

1) การขอเก็บข้อมูล 2) การเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบเบื้องต้น และ 3) เชิญผู้เชี่ยวชาญในการยืนยันรูปแบบ ซึ่งเป็นการดำเนินการในขั้นตอนการวิจัยขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน 3 กลุ่ม คือ 1) สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่าย จำนวน 4 แห่ง แต่เพื่อให้ข้อมูลมีความหลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้นจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายเพิ่มอีก 1 แห่ง รวมเป็น 5 แห่ง 2) สถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายที่เป็นผู้ผลิตรายวิชา จำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับงบประมาณในการผลิตรายวิชา โดยคัดเลือกจากรายวิชาที่มีผู้เรียนจำนวนมาก รายวิชาที่มีเป็นกรณีศึกษาที่ดีในการออกแบบและผลิตรายวิชา และรายวิชาขนาดใหญ่จำนวน 3 หน่วยกิต ที่ใช้หลักการบริหารโครงการ และบริหารทีมงานที่ดีจนได้รายวิชาขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพ และ 3) สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประสานงาน จำนวน 2 ท่าน ของโครงการ Thai MOOC ประกอบด้วย ผู้ประสานงานรายวิชาที่ทำงานร่วมกับแม่ข่ายตั้งแต่การแจ้งระเบียบวิธีการและข้อกำหนดในการพัฒนารายวิชา การติดตามการทำงานและช่วยเหลือด้านข้อมูลความรู้ การตรวจคุณภาพและการให้คำแนะนำในการปรับแก้งานทั้งหมด รวมเป็น 15 ท่าน

2. วิเคราะห์ ข้อมูลและสร้างเป็นกระบวนการคุณภาพการดำเนินการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในโครงการ Thai MOOC ของสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายในประเทศ ได้ทำการวิเคราะห์ตามแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่ได้ทบทวนวรรณกรรมไว้ คือ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การจัดการ และการบริหารโครงการ การพัฒนาโครงการสอนออนไลน์แบบเปิดสำหรับมวลชน บทบาทของแม่ข่ายอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการและกระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทย

ขั้นตอนที่ 3 การยืนยันข้อมูล

1. จัดประชุมผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่าย และสถาบันผู้ผลิตสื่อรายวิชา และผู้ประสานงานโครงการ Thai MOOC เพื่อยืนยันกระบวนการคุณภาพการดำเนินการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในโครงการ Thai MOOC ของสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายในประเทศ

2. การตรวจสอบรูปแบบการจัดการและกระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทยโดยการประเมินความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

การหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) คัดเลือกจากการจัดการและกระบวนการที่มีคะแนนการประเมินเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 รวมทั้งวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำข้อสรุปที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมมากขึ้น

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการประเมินความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) นำมาปรับปรุงรูปแบบการจัดการและกระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทย

นำเสนอรูปแบบการจัดการกระบวนการคุณภาพระบบการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนระบบ Thai MOOC ของสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายหรือระดับสถาบันการศึกษาของไทยให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการและกระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทย โดยแบบประเมินความเหมาะสมมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ขั้นตอนที่ 4 การเขียนรายงานและนำเสนอ

1. เขียนรายงานและนำเสนอ
2. สรุป บทสรุปผู้บริหารจากสาระสำคัญของโครงการและผลการดำเนินการ รวมถึงข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการจัดการและกระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทย ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลักที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่

1.

การจัดการในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทย

2.

กระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนของสถาบันอุดมศึกษาไทย

โดยมีรายละเอียดของแต่ละรูปแบบ ดังนี้

แผนภาพรูปแบบการจัดการและกระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อ
มวลชนในระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทย

การจัดการในการ
พัฒนารายวิชา
ออนไลน์แบบเปิด
เพื่อมวลชนระดับ
เครือข่าย
อุดมศึกษาไทย

ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1. การประกาศโครงการ
  2. การประสานงาน
  3. การฝึกอบรม
  4. การสนับสนุนการผลิตรายวิชา
  5. การตรวจสอบ
  6. การบริหารความเสี่ยง
- ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. การประกาศ โครงการ

นำเสนอ รายละเอียดและเงื่อนไขต่าง ๆ ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แม่ข่ายยึดหลัก TOR อย่างเคร่งครัด ด้วยการทำความเข้าใจด้วยตนเองก่อน ทั้งขั้นตอนการดำเนินการ วิธีการต่างๆ ช่วยเหลือ ดูแล สอดส่อง นโยบาย ระเบียบ ทีมงาน แรงจูงใจ และจูงใจให้กับมหาวิทยาลัยในเครือข่าย

- ด้านคุณภาพของเนื้อหา
- ด้านเวลาในการทำงาน
- ด้านวิธีการดำเนินงาน
- ด้านผลลัพธ์

2. การประสานงาน

ประสานงานให้ครบถ้วนทุกช่องทาง การติดตามงานหลักคือทางโทรศัพท์ และทุกช่องทางที่สื่อสารได้ ต้องใช้ให้ครบถ้วน เหมาะสมกับสถานการณ์ ต้องสื่อสารเชิงรุกเพื่อสอบถามสถานการณ์ และต้องทำอย่างสม่ำเสมอเป็นระยะ ๆ

3. การฝึกอบรม

จัดการฝึกอบรมให้กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเครือข่าย ในฐานะที่แม่ข่ายมักมีศักยภาพสูง เนื่องจากทำหน้าที่บทบาทเป็นผู้นำในด้านการจัดการศึกษาอยู่แล้ว เพื่อให้มีความรู้รวมถึงการแพร่ความรู้เข้าไปในการสื่อสารระหว่างการทำงาน กระตุ้นเตือนอยู่เสมอ

4. การสนับสนุนการ ผลิตรายวิชา

การสนับสนุนการผลิตรายวิชาเพื่อให้การดำเนินการผลิตรายวิชาดำเนินการได้ โดยสามารถสนับสนุนได้ 4 ด้าน ดังนี้

- 4.1 ด้านการผลิตรายวิชา
  - 4.1.1 มหาวิทยาลัยแม่ข่ายสนับสนุนการถ่ายทำสื่อ
  - 4.1.2 มหาวิทยาลัยในเครือข่ายถ่ายทำสื่อเอง
- 4.2 ด้านงบประมาณ
- 4.3 การประชาสัมพันธ์
- 4.4 ด้านอุปกรณ์ สถานที่

5. การตรวจสอบ

ทำข้อตกลงการตรวจสอบ เตรียมความพร้อมสำหรับการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบต้องผ่านการอบรมการตรวจสอบ เป็นผู้มีความรู้ด้านการศึกษาด้านคุณลักษณะสื่อ การกำหนดระยะเวลาการตรวจสอบให้ชัดเจน ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนชั่วโมงของรายวิชา

6. การบริหารความเสี่ยง

การส่งเสริมกลุ่มลูกข่ายให้มีความเข้มแข็งให้สามารถช่วยเหลือกันเองในเครือข่ายได้ ทั้งเรื่องการผลิตและการช่วยกันประชาสัมพันธ์ มีกำหนดแผนบริหารความเสี่ยง การใช้กลไกการประชุมเพื่อติดตามงาน และสังเกตการณ์ปัญหา การวิเคราะห์งานที่มีความยากเพื่อวางแผนการดำเนินงาน

2 กระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนของสถาบันอุดมศึกษาไทย

ประกอบด้วย 9 ขั้นตอนการดำเนินการ ได้แก่

1. สถาบันกำหนดนโยบาย
  2. การส่งเสริมบุคลากร
  3. การวางแผนและการกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนารายวิชา
  4. การออกแบบรายวิชา
  5. การถ่ายทำสื่อบทเรียน
  6. การตรวจสอบสื่อและนำขึ้นระบบ
  7. การจัดการเรียนการสอน
  8. การประชาสัมพันธ์รายวิชา
  9. การประเมินโครงการ
- และมีปัจจัยส่งเสริม 4 ปัจจัย ได้แก่
1. สถาบันให้การส่งเสริม นโยบายและการดำเนินงาน
  2. ประสพการณ์ด้านการผลิตรายวิชา และเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
  3. การบริหารเวลาที่ดี
  4. การสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอและความรวดเร็วในการเบิกจ่าย ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. สถาบันกำหนดนโยบาย

ผู้บริหารของสถาบันให้ความสำคัญและส่งเสริมผลักดันให้การเรียนออนไลน์เกิดขึ้นได้ดี มีกฎระเบียบเพื่อการเรียนการสอนออนไลน์ มีนโยบายด้านการนำรายวิชาไปใช้ มีนโยบายด้านการสื่อสารเพื่อการสร้างความรับรู้ร่วมกันของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อให้ทุกคนตื่นตัวและร่วมกันในกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนออนไลน์ให้ก้าวหน้า มีนโยบายด้านการบริหารจัดการแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่เพื่อเข้ามากำกับ ติดตามงาน

2. การส่งเสริมบุคลากร

สร้างกระบวนการในการอบรมให้อาจารย์ การประกาศเกียรติคุณอาจารย์ ประกาศรับรองผลงานของอาจารย์รายวิชา มีกิจกรรมให้คณาจารย์ที่พัฒนารายวิชาและจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพสูงได้นำเสนอผลงาน และมอบรางวัลให้ การให้ Work Load ในการพัฒนารายวิชา

3. การวางแผนและการกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนารายวิชา

การวางแผนและการกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนารายวิชา ควรคำนึงถึงปัจจัย 6 ด้าน ดังนี้

- 3.1 ด้านเวลา
- 3.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน
- 3.3 ด้านทีมงาน
- 3.4 ด้านงบประมาณ
- 3.5 ด้านทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง
- 3.6 การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนารายวิชา

4. การออกแบบรายวิชา

- 4.1 เนื้อหาบทเรียน การใช้กระบวนการวิจัยวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ถึงความครบถ้วนของเนื้อหา การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายอย่างรอบด้าน กำหนดคุณศาสตร์รายวิชา กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
- 4.2 การออกแบบด้านสื่อและวิธีการเรียนรู้ วิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ ทำความเข้าใจถึงกลุ่มผู้เรียนเป้าหมาย คำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ถึงการใกล้ชิดกับผู้เรียน กำหนดรูปแบบของสื่อ คำนึงถึงความชอบของผู้เรียน

5. การถ่ายทำสื่อ บทเรียน

วางแผนการถ่ายทำอย่างละเอียด เขียนสคริปต์ กำหนดสถานที่ เวลาในการถ่ายทำ มีการประสานงานล่วงหน้า ออกแบบสถานการณ์ ในการถ่ายทำสื่อเพื่อให้มีบรรยากาศที่ดีขึ้น การทบทวนภาพรวมของสื่อที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นระยะ ๆ และการระมัดระวังเรื่องลิขสิทธิ์

6. การตรวจสอบสื่อ และนำขึ้นระบบ

- 6.1 การตรวจสอบลิขสิทธิ์ เป็นการตรวจสอบลิขสิทธิ์โดยผู้เชี่ยวชาญ
- 6.2 การตรวจสอบสื่อ เป็นการตรวจสอบความครบถ้วนขององค์ประกอบตามสัญญาและตำแหน่งที่จัดวาง
- 6.3 การมีงบประมาณสำหรับการตรวจ ควรมีงบประมาณสำหรับการตรวจสอบสื่อโดยเฉพาะ
- 6.4 การนำสื่อขึ้นระบบ การตรวจสอบหลังจากนำสื่อขึ้นระบบ และดำเนินการแก้ไข

7. การจัดการเรียน การสอน

ควรคำนึงถึงความเข้าใจและการคงอยู่ของผู้เรียน ใช้เครื่องมือในการสื่อสารที่เป็นกันเอง ตรวจสอบเป้าหมายการเรียนรู้เสมอ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน การสร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

8. การ ประชาสัมพันธ์ รายวิชา

การวางแผนประชาสัมพันธ์พร้อมกับการออกแบบรายวิชา โดยการคำนึงถึงจุดขาย การตั้งชื่อบทเรียนให้น่าฟัง เป็นเชิงบวกจะดึงดูดเป้าหมายได้ดีกว่า จัดทำคลิปแนะนำรายวิชาที่น่าสนใจ โดยใช้ภาษาที่เป็นกันเองที่ใช้คุยกันโดยทั่วไป ไม่ใช่ภาษาวิชาการ จัดทำกราฟิกเพื่อนำเสนอรายวิชาไว้เพื่อหมุนเวียน จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ร่วมกับส่วนกลาง การประชาสัมพันธ์ร่วมกับแม่ข่าย การประชาสัมพันธ์ออนไลน์ การทบทวนปัญหาและปรับแผน การมีช่องทางอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของสถานการณ์

9. การประเมิน โครงการ

การประเมินระดับรายวิชา ทำการประเมินรายวิชาของตนเองตามรายการที่ผู้ให้ทุนได้กำหนดไว้ และสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มที่ทางแม่ข่ายส่งให้ มีการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนในการเรียนออนไลน์ถึงความพึงพอใจในบทเรียนและการจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยส่งเสริม

ปัจจัยส่งเสริม ประกอบด้วย

1. สถาบันให้การส่งเสริม ทั้งด้านนโยบาย และการดำเนินการ ตั้งแต่เรื่องของการขอผลงานทางวิชาการ การให้ Work Load ในการผลิต รายวิชาออนไลน์ได้เต็มที่ การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจ
2. ประสบการณ์ด้านการผลิตรายวิชา และเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
3. การบริหารเวลาที่ดี เนื่องจากการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบ เปิดเพื่อมวลชนเป็นงานละเอียด มีขั้นตอนมาก ต้องมีความพร้อมในการ ประสานงานกับเครือข่ายในการเข้ามาช่วยกันให้เสร็จสิ้นให้ได้
4. การสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอและความรวดเร็วในการ เบิกจ่าย

ข้อเสนอแนะ

1. โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย(TCU) ควรนำรูปแบบการจัดการและกระบวนการ คุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทย ไปใช้เป็น แนวทางเชิงนโยบายในการจัดการและกำกับคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อ มวลชน (MOOC) ต่อไป

2. การดำเนินการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนระดับเครือข่ายอุดมศึกษา ไทย โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TCU) ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ แนวทาง และวิธีการดำเนินการ ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ออนไลน์ เช่น การเรียนเพื่อสะสมหน่วยกิต การเทียบโอนหน่วยกิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่นำไป ดำเนินการได้

2.2 การกำหนดคุณลักษณะของสื่อที่เท่าทันเทคโนโลยีและวิธีการจัดการเรียนการสอน

2.3 การบริหารงบประมาณ ด้วยการกำหนดงบประมาณโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกระบวนการผลิตสื่อ ออนไลน์ และกำหนดงบประมาณจากต้นทุนที่เป็นจริงของเวลาในปัจจุบัน การมีเงินสำรองจ่ายให้ในการ ผลิตสื่อจำนวน 10-15 เปอร์เซนต์ การเบิกเงินให้ทันต่อวงงาน

2.4 การเป็นพี่เลี้ยงในการทำงานร่วมกันในการพัฒนารายวิชาร่วมกับแม่ข่ายอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยต่างๆ ไม่ใช่ผู้ตรวจสอบ

3. สถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายในโครงการ Thai MOOC ควรนำรูปแบบการจัดการในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนระดับเครือข่ายอุดมศึกษาไทยมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ เพื่อให้การพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชน (MOOC) สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สถาบันอุดมศึกษาและอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชน (MOOC) ควรนำกระบวนการคุณภาพในการพัฒนารายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนของสถาบันอุดมศึกษาไทยมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้การผลิตรายวิชาออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

